

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1998

Vyhlásené: 03.11.1998

Časová verzia predpisu účinná od: 03.11.1998

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

330

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 5. mája 1988 bol v Štrasburgu otvorený na podpis Dodatkový protokol k Európskej sociálnej charte. V mene Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky bol podpísaný 27. mája 1992 v Štrasburgu. Slovenská republika ako jeden z nástupníckych štátov po zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sukcedovala do podpisu. Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s dodatkovým protokolom svojím uznesením č. 1026 z 27. marca 1998. Predseda vlády Slovenskej republiky v zastúpení prezidenta Slovenskej republiky ho ratifikoval 29. mája 1998 a ratifikačná listina bola uložená a zaregistrovaná u depozitára charty, generálneho tajomníka Rady Európy, 22. júna 1998. Dodatkový protokol nadobudol platnosť 4. septembra 1992 na základe článku 10 ods. 2 a pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 21. júla 1998 na základe článku 10 ods. 3.

DODATKOVÝ PROTOKOL k Európskej sociálnej charte¹⁾

Preambula Členské štáty Rady Európy, ktoré sú signatármi tohto protokolu, súc rozhodnuté prijať nové opatrenia na rozšírenie ochrany sociálnych a hospodárskych práv zaručenej Európskou sociálnou chartou, otvorenou na podpis v Turíne 18. októbra 1961 (ďalej len „charta“), dohodli sa takto:

I. ČASŤ

Strany prijímajú za cieľ svojej politiky sledovať všetkými vhodnými prostriedkami na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni dosiahnutie podmienok na účinný výkon týchto práv a zásad:

1. Všetci pracovníci²⁾ majú právo na rovnaké príležitosti a rovnaké zaobchádzanie vo veciach zamestnania a povolania bez diskriminácie založenej na pohlaví.
2. Pracovníci majú právo na informácie a konzultácie v rámci podniku.
3. Pracovníci majú právo zúčastňovať sa na určovaní a zlepšovaní pracovných podmienok a pracovného prostredia v podniku.
4. Každá staršia osoba má právo na sociálnu ochranu.

II. ČASŤ

Strany sa v súlade s III. časťou zaväzujú považovať sa za viazané záväzkami vyplývajúcimi z týchto článkov.

Článok 1

Právo na rovnaké príležitosti a rovnaké zaobchádzanie vo veciach zamestnania a povolania bez diskriminácie založenej na pohlaví

1. Na zabezpečenie účinného výkonu práva na rovnaké príležitosti a rovnaké zaobchádzanie vo veciach zamestnania a povolania bez diskriminácie založenej na pohlaví sa strany zaväzujú priznať toto právo a prijať príslušné opatrenia na zabezpečenie alebo podporu jeho uplatňovania v týchto oblastiach:
 - prístup k zamestnaniu, ochrana pred prepustením a zamestnanie po návrate do práce,
 - poradenstvo pri voľbe povolania, odborné vzdelávanie, odborné preškolenie a pracovná rehabilitácia,
 - podmienky zamestnania a pracovné podmienky vrátane odmeňovania,
 - odborný a funkčný postup v zamestnaní.
2. Za diskriminačné podľa odseku 1 tohto článku sa nepovažujú ustanovenia týkajúce sa ochrany žien, najmä v prípade tehotenstva, pôrodu a obdobia po pôrode.
3. Odsek 1 tohto článku nebráni prijatiu osobitných opatrení zameraných na odstránenie faktických nerovností.
4. Pracovné činnosti, ktoré svojou povahou alebo podmienkami vykonávania možno zveriť len osobám určitého pohlavia, sa môžu vylúčiť z rozsahu aplikácie tohto článku alebo niektorých jeho ustanovení.

Článok 2

Právo na informácie a konzultácie

1. Na zabezpečenie účinného výkonu práva pracovníkov na informácie a konzultácie v rámci podniku sa zmluvné strany zaväzujú prijať alebo podporovať opatrenia v súlade s vnútroštátnym zákonodarstvom a praxou, ktoré umožnia pracovníkom alebo ich zástupcom:
 - a) byť pravidelne alebo vo vhodnom čase a zrozumiteľným spôsobom informovaní o hospodárskej a finančnej situácii podniku, ktorý ich zamestnáva, pričom sprístupnenie určitých informácií, ktoré by mohli uškodiť podniku, sa môže odmietnuť alebo sa môže vyžadovať, aby sa pokladali za dôverné,
 - b) byť vo vhodnom čase prizvaní na konzultácie k navrhovaným rozhodnutiam, ktoré by sa mohli podstatným spôsobom dotknúť záujmov pracovníkov, a najmä k takým rozhodnutiam, ktoré by mali vážny vplyv na zamestnanosť v podniku.
2. Strany môžu z rozsahu aplikácie odseku 1 tohto článku vylúčiť podniky zamestnávajúce nižší počet pracovníkov tak, ako to ustanovuje vnútroštátne zákonodarstvo alebo ako to vyplýva z vnútroštátnej praxe.

Článok 3

Právo zúčastňovať sa na určovaní a zlepšovaní pracovných podmienok a pracovného prostredia

1. Na zabezpečenie účinného výkonu práva pracovníkov zúčastňovať sa na určovaní a zlepšovaní pracovných podmienok a pracovného prostredia v podniku sa zmluvné strany zaväzujú prijať alebo podporovať opatrenia umožňujúce pracovníkom alebo ich zástupcom v súlade s vnútroštátnym zákonodarstvom a praxou prispievať:
 - a) k určovaniu a zlepšovaniu pracovných podmienok, organizácie práce a pracovného prostredia,
 - b) k ochrane bezpečnosti a zdravia v podniku,
 - c) k organizácii sociálnych služieb, sociálnokultúrnych služieb a zariadení podniku,
 - d) ku kontrole dodržiavania predpisov v týchto veciach.
2. Strany môžu vylúčiť z rozsahu pôsobnosti odseku 1 tohto článku podniky zamestnávajúce nižší počet pracovníkov než istý počet pracovníkov tak, ako to ustanovuje vnútroštátne zákonodarstvo alebo ako to vyplýva z vnútroštátnej praxe.

Článok 4

Právo starších osôb na sociálnu ochranu

Na zabezpečenie účinného výkonu práva starších osôb na sociálnu ochranu sa zmluvné strany zaväzujú prijať alebo podporovať buď priamo, alebo v spolupráci s verejnými alebo súkromnými organizáciami príslušné opatrenia zamerané najmä:

1. na umožnenie starším osobám zostať podľa možností čo najdlhšie plnohodnotnými členmi spoločnosti prostredníctvom:

- a) príslušných zdrojov, ktoré im umožnia dôstojný život a aktívnu účasť na verejnom, spoločenskom a kultúrnom živote,
 - b) poskytovania informácií o službách a zariadeniach pre staršie osoby a o možnostiach ich využitia,
2. na umožnenie starším osobám slobodne si zvoliť spôsob života a viesť nezávislý život v ich zvyčajnom prostredí tak dlho, ako si želajú a ako je to možné, prostredníctvom sprostredkovania:
- a) bytov primeraných ich potrebám a zdravotnému stavu alebo príslušnej pomoci na úpravu bytu,
 - b) zdravotnej starostlivosti a služieb, ktoré vyžaduje ich stav,
3. na zabezpečenie primeranej pomoci starším osobám žijúcim v príslušných zariadeniach pre dôchodcov pri rešpektovaní ich súkromia a na zaručenie ich účasti na určovaní životných podmienok v danom zariadení.

III. ČASŤ

Článok 5

Závazky

1. Každá zo strán sa zaväzuje:
 - a) považovať I. časť tohto protokolu za vyhlásenie určujúce ciele, o ktorých uskutočnenie sa usiluje všetkými vhodnými prostriedkami, v súlade s ustanoveniami úvodného odseku uvedenej časti,
 - b) považovať sa za viazanú jedným alebo viacerými článkami II. časti tohto protokolu.
2. Článok alebo články vybrané v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. b) tohto článku oznámi zmluvný štát generálnemu tajomníkovi Rady Európy v čase uloženia svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení.
3. Každá zo strán môže kedykoľvek neskôr vyhlásiť oznámením generálnemu tajomníkovi, že sa považuje za viazanú ktorýmkoľvek ďalším článkom II. časti tohto protokolu, ktorý ešte neprijala, v súlade s ustanoveniami odseku 1 tohto článku. Takéto ďalšie záväzky sa považujú za neoddeliteľnú súčasť ratifikácie, prijatia alebo schválenia a majú rovnaký účinok v tridsiaty deň po dni oznámenia.

IV. ČASŤ

Článok 6

Kontrola dodržiavania prijatých záväzkov

Strany predložia správy o uplatňovaní prijatých ustanovení II. časti tohto protokolu v správach vypracovaných podľa článku 21 charty.

V. ČASŤ**Článok 7****Uplatňovanie prijatých záväzkov**

1. Príslušné ustanovenia článkov 1 až 4 II. časti tohto protokolu sa môžu uplatňovať:
 - a) zákonmi alebo predpismi a úpravami,
 - b) zmluvami uzavretými medzi zamestnávateľmi alebo ich organizáciami a organizáciami pracovníkov,
 - c) kombináciou týchto dvoch metód alebo
 - d) inými príslušnými prostriedkami.
2. Záväzky vyplývajúce z článkov 2 a 3 II. časti tohto protokolu sa považujú za splnené, keď sa tieto ustanovenia aplikujú na prevažnú väčšinu dotknutých pracovníkov v súlade s odsekom 1 tohto článku.

Článok 8**Vzťahy medzi chartou a týmto protokolom**

1. Ustanovenia tohto protokolu nie sú na ujmu ustanoveniam charty.
2. Články 22 až 32 a článok 36 charty sa vzťahujú, mutatis mutandis, na tento protokol.

Článok 9**Územná aplikácia**

1. Tento protokol sa uplatňuje na metropolitné územie každej strany. Každý štát môže v čase podpísania alebo uloženia svojej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení spresniť vyhlásením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, ktoré územie považuje na tento účel za svoje metropolitné územie.
2. Každý zmluvný štát môže v čase ratifikácie, prijatia alebo schválenia tohto protokolu alebo kedykoľvek neskôr vyhlásiť oznámením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, že sa protokol vcelku alebo v jeho časti uplatňuje na to alebo na tie mimometropolitné územia,³⁾ ktoré sa uvádzajú v spomínanom vyhlásení, ktorých medzinárodné vzťahy zmluvný štát zabezpečuje alebo ktorých medzinárodnú zodpovednosť prevzal zmluvný štát na seba. V tomto vyhlásení zmluvný štát presne určí článok alebo články II. časti tohto protokolu, ktoré prijíma za záväzné vo vzťahu ku každému z území, ktoré sa vo vyhlásení uvádzajú.
3. Tento protokol nadobudne platnosť vo vzťahu k územiu alebo k územiám, ktoré sa uvádzajú vo vyhlásení podľa predchádzajúceho odseku v tridsiaty deň po dni, keď generálny tajomník dostane oznámenie o tomto vyhlásení.
4. Každá strana môže kedykoľvek neskôr urobiť vyhlásenie oznámením generálnemu tajomníkovi Rady Európy, že vo vzťahu k jednému alebo k viacerým územiám, na ktoré sa tento protokol aplikuje v súlade s odsekom 2 tohto článku, prijíma ako záväzný ktorýkoľvek ešte neprijatý článok vo vzťahu k tomuto alebo k týmto územiám. Takéto neskôr prijaté záväzky sa považujú za neoddeliteľnú súčasť pôvodného vyhlásenia vo vzťahu k danému územiu a nadobudnú

rovnaký účinok v tridsiaty deň po dni, keď generálny tajomník dostane oznámenie o tomto vyhlásení.

Článok 10

Podpísanie, ratifikácia, prijatie, schválenie a nadobudnutie platnosti

1. Tento protokol je otvorený na podpis členským štátom Rady Európy, signatárom charty. Predloží sa na ratifikáciu, prijatie alebo na schválenie. Žiaden členský štát Rady Európy nemôže ratifikovať, prijať alebo schváliť tento protokol bez toho, aby súčasne alebo predtým neratifikoval chartu. Listiny o ratifikácii, prijatí alebo o schválení sa uložia u generálneho tajomníka Rady Európy.
2. Tento protokol nadobudne platnosť v tridsiaty deň po dni uloženia tretej listiny o ratifikácii, prijatí alebo o schválení.
3. Pre ktorýkoľvek signatársky štát, ktorý ho ratifikuje neskôr, nadobudne tento protokol platnosť v tridsiaty deň po dni uloženia jeho listiny o ratifikácii, prijatí alebo o schválení.

Článok 11

Vypovedanie

1. Žiadna strana nemôže vypovedať tento protokol pred uplynutím päťročného obdobia odo dňa, keď pre ňu protokol nadobudol platnosť, alebo pred uplynutím každého ďalšieho dvojročného obdobia, v každom prípade po daní výpovede so šesťmesačnou výpovednou lehotou generálnemu tajomníkovi Rady Európy. Takéto vypovedanie sa netýka platnosti protokolu vo vzťahu k ostatným stranám za predpokladu, že ich počet nikdy nie je nižší ako tri.
2. Každá strana môže v súlade s ustanoveniami predchádzajúceho odseku vypovedať ktorýkoľvek prijatý článok II. časti tohto protokolu za predpokladu, že počet článkov, ktorými je táto strana viazaná, nikdy nie je nižší ako jeden.
3. Každá strana môže vypovedať tento protokol alebo ktorýkoľvek článok II. časti protokolu za podmienok uvedených v odseku 1 tohto článku vo vzťahu ku každému z území, na ktoré sa protokol aplikuje podľa vyhlásenia v súlade s článkom 9 ods. 2 a 4.
4. Každá strana viazaná chartou alebo týmto protokolom, ktorá vypovie chartu v súlade s ustanoveniami článku 37 ods. 1 charty, sa považuje aj za stranu, ktorá vypovedala protokol.

Článok 12

Oznámenia

Generálny tajomník Rady Európy oznámi členským štátom Rady Európy a generálnemu riaditeľovi Medzinárodného úradu práce:

- a) každé podpísanie,
- b) uloženie každej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo o schválení,
- c) každý termín nadobudnutia platnosti tohto protokolu v súlade s článkami 9 a 10,
- d) každý ďalší akt, oznámenie alebo informáciu, ktoré sa vzťahujú na protokol.

Článok 13
Dodatok

Dodatok k tomuto protokolu je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Na dôkaz toho podpísaní nižšie, ktorí boli na to riadne splnomocnení, podpísali tento protokol.

Dané v Štrasburgu 5. mája 1988 v anglickom jazyku a vo francúzskom jazyku, pričom obidve znenia sú rovnako rozhodujúce, v jedinom vyhotovení, ktoré sa uloží v archíve Rady Európy. Generálny tajomník Rady Európy zašle každému z členských štátov Rady Európy overenú kópiu zhodnú s originálom.

Za vládu Rakúskej republiky:

Štrasburg 4. decembra 1990

Werner SAUTTER

Za vládu Belgického kráľovstva:

Štrasburg 20. mája 1992

Hugo FONDER

Za vládu Cyperskej republiky:

Štrasburg 5. mája 1988

George IACOVOU

Za vládu Dánskeho kráľovstva:

Štrasburg 27. augusta 1996

Arne BELLING

Za vládu Francúzskej republiky:

Štrasburg 22. júna 1989

Pierre de BOISDEFFRE

Za vládu Nemeckej spolkovej republiky:

Štrasburg 5. mája 1988

Hans-Dietrich GENSCHER

Za vládu Helénskej republiky (Grécka):

Štrasburg 5. mája 1988

Théodoros PANGALOS

Za vládu Islandskej republiky:

Štrasburg 5. mája 1988

Steingrímur HERMANNSSON

Za vládu Írska:

Za vládu Talianskej republiky:

Štrasburg 5. mája 1988

Antonio LA PERGOLA

Za vládu Lichtenštajnského kniežatstva:

Za vládu Luxemburského veľkovoľvodstva:

Štrasburg 5. mája 1988

Jacques F. POOS

Za vládu Malty:

Za vládu Holandského kráľovstva:

Štrasburg 14. júna 1990

Allegonde NIERMAN

Za vládu Nórskeho kráľovstva:

Štrasburg 10. decembra 1993

Sven KNUDSEN

Za vládu Portugalskej republiky:

Za vládu Španielskeho kráľovstva:

Štrasburg 5. mája 1988

Pedro SOLBES

Za vládu Švédскеho kráľovstva:

Štrasburg 5. mája 1988

Pierre SCHORI

Za vládu Švajčiarskej konfederácie:

Za vládu Tureckej republiky:

Štrasburg 5. mája 1988

Mesut YILMAZ

Za vládu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska:

Za vládu Sanmarínskej republiky:

Za vládu Fínskej republiky:

Štrasburg 9. februára 1990

Dieter VITZTHUM

Za vládu Maďarskej republiky:

Za vládu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky:⁴⁾

Štrasburg 27. mája 1992

Petr MILLER

Za vládu Poľskej republiky:

Za vládu Bulharskej republiky:

Za vládu Estónskej republiky:

Za vládu Litovskej republiky:

Za vládu Slovinskej republiky:

Štrasburg 11. októbra 1997

Janez DRNOVŠEK

Za vládu Rumunska:

Za vládu Andorrského kniežatstva:

Za vládu Lotyšskej republiky:

Štrasburg 29. mája 1997

Wladimirs MAKAROVŠ

Za vládu Albánskej republiky:

Za vládu Moldavskej republiky:

Za vládu Ukrajiny:

Za vládu Ruskej federácie:

Za vládu Chorvátskej republiky:

Overená kópia,

za generálneho tajomníka Rady Európy:

Guy DE VEL v. r.

riaditeľ pre právne záležitosti

Štrasburg 20. augusta 1998

DODATOK K PROTOKOLU

Rozsah pôsobnosti protokolu na chránené osoby

1. Medzi osoby, na ktoré sa vzťahujú články 1 až 4, patria cudzinci len vtedy, ak sú štátnymi príslušníkmi ostatných strán a ak zákonne pôsobia alebo zákonne pracujú na území príslušnej zmluvnej strany. Chápe sa tak, že uvedené články sa vykladajú podľa ustanovení článkov 18 a 19 charty. Tento výklad nevyklučuje rozšírenie obdobných práv na iné osoby ktoroukoľvek zo strán.
2. Každá strana poskytne utečencom, ako sú definovaní v Dohovore o postavení utečencov podpísanom v Ženeve 28. júla 1951 a v protokole z 31. januára 1967, ktorí sa zákonne zdržiavajú na území tejto strany, podľa možností čo najpriaznivejšie zaobchádzanie; v žiadnom prípade s nimi nezaobchádza horšie, ako sa na to zaviazala na základe týchto dokumentov, ako aj všetkých ostatných existujúcich medzinárodných dokumentov aplikovaných na týchto utečencov.
3. Každá strana poskytne osobám bez štátnej príslušnosti, ako sú definované v Dohovore o postavení osôb bez štátnej príslušnosti prijatom v New Yorku 28. septembra 1954, ktoré sa zákonne zdržiavajú na území tejto strany, podľa možností čo najpriaznivejšie zaobchádzanie; v žiadnom prípade s nimi nezaobchádza horšie, ako sa na to zaviazala na základe tohto dokumentu, ako aj všetkých ostatných existujúcich medzinárodných dokumentov aplikovateľných na tieto osoby bez štátnej príslušnosti.

Článok 1

Vykladá sa, že záležitosti spadajúce do pôsobnosti sociálneho zabezpečenia, ako aj ustanovenia vzťahujúce sa na dávky v nezamestnanosti, starobné dávky a pozostalostné dávky sa môžu vylúčiť z rozsahu aplikácie tohto článku.

Článok 1 ods. 4

Toto ustanovenie sa nevykladá tak, že vyžaduje, aby strany ustanovili zákonom alebo predpismi a úpravami zoznam povolání, ktoré by sa svojím charakterom alebo podmienkami, za ktorých sa vykonávajú, mohli vyhradiť osobám určitého pohlavia.

Články 2 a 3

1. Pre potreby uplatňovania týchto článkov termín „zástupcovia pracovníkov“ označuje osoby, ktoré sú za takéto osoby uznané v súlade s vnútroštátnym zákonodarstvom alebo praxou.
2. Termín „vnútroštátne zákonodarstvo a prax“ zahŕňa okrem zákonov a predpisov aj kolektívne zmluvy a iné dohody medzi zamestnávateľmi a zástupcami pracovníkov, ako aj obyčaje a príslušné právne prípady obsiahnuté v súdnych rozhodnutiach.
3. Na aplikáciu týchto článkov treba termín „podnik“ vykladať ako sústavu hmotných a nehmotných zložiek, ktoré majú alebo nemajú právnu subjektivitu; táto sústava je určená na výrobu tovarov alebo na poskytovanie služieb s cieľom plniť hospodárske poslanie a s právomocou určiť svoju vlastnú trhovú politiku.
4. Vychádza sa z toho, že cirkevné spoločenstvá a ich inštitúcie sa môžu vylúčiť z aplikácie týchto článkov, hoci sú tieto inštitúcie „podnikmi“ vo význame odseku 3. Podniky, ktorých aktivity vychádzajú z istých ideálov alebo sa riadia istými morálnymi koncepciami, ak sú tieto ideály a koncepcie chránené vnútroštátnym zákonodarstvom, sa môžu vylúčiť z aplikácie týchto článkov do tej miery, ako je to nevyhnutné na ochranu zamerania podniku.
5. Vychádza sa z toho, že ak práva ustanovené v článkoch 2 a 3 v niektorom štáte vykonávajú viaceré prevádzky podniku, treba príslušnú stranu chápať tak, že plní záväzky vyplývajúce z týchto ustanovení.

Článok 3

Toto ustanovenie sa netýka ani právomocí a záväzkov štátov vo veci prijímania predpisov o bezpečnosti a zdraví pri práci na pracovných miestach, ani právomocí a zodpovednosti orgánov

poverených dohľadom nad dodržiavaním ich uplatňovania. Termínom „sociálne služby a sociálno-kultúrne služby a zariadenia“ sa chápu služby a/alebo zariadenia sociálneho alebo kultúrneho charakteru, ktoré poskytujú pracovníkom niektoré podniky. Takýmito službami sú sociálna starostlivosť, priestory na športovanie, priestory pre dojčiacie matky, knižnice, detské prázdninové tábory atď.

Článok 4 ods. 1

Na aplikáciu tohto odseku sa spojenie „podľa možnosti čo najdlhšie“ vzťahuje na fyzické, psychologické a intelektuálne schopnosti staršej osoby.

Článok 7

Vykladá sa tak, že pracovníci vylúčení v súlade s článkom 2 ods. 2 a s článkom 3 ods. 2 sa neberú do úvahy pri stanovení počtu dotknutých pracovníkov.

**Príloha
k č. 330/1998 Z. z.****ADDITIONAL PROTOCOL TO THE EUROPEAN SOCIAL CHARTER****Preamble**

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Resolved to take new measures to extend the protection of the social and economic rights guaranteed by the European Social Charter, opened for signature in Turin on 18 October 1961 (hereinafter referred to as "the Charter"),

Have agreed as follows:

PART I

The Parties accept as the aim of their policy to be pursued by all appropriate means, both national and international in character, the attainment of conditions in which the following rights and principles may be effectively realised:

1. All workers have the right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex.

2. Workers have the right to be informed and to be consulted within the undertaking.

3. Workers have the right to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment in the undertaking.

4. Every elderly person has the right to social protection.

PART II

The Parties undertake, as provided for in Part III, to consider themselves bound by the obligations laid down in the following articles:

Article 1

Right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex

1. With a view to ensuring the effective exercise of the right to equal opportunities and equal treatment in matters of employment and occupation without discrimination on the grounds of sex, the Parties undertake to recognise that right and to take appropriate measures to ensure or promote its application in the following fields:

- access to employment, protection against dismissal and occupational resettlement;
- vocational guidance, training, retraining and rehabilitation;
- terms of employment and working conditions including remuneration;
- career development including promotion.

2. Provisions concerning the protection of women, particularly as regards pregnancy, confinement and the post-natal period, shall not be deemed to be discrimination as referred to in paragraph 1 of this article.

3. Paragraph 1 of this article shall not prevent the adoption of specific measures aimed at removing de facto inequalities.

4. Occupational activities which, by reason of their nature or the context in which they are carried out, can be entrusted only to persons of a particular sex may be excluded from the scope of this article or some of its provisions.

Article 2

Right to information and consultation

1. With a view to ensuring the effective exercise of the right of workers to be informed and consulted within the undertaking, the Parties undertake to adopt or encourage measures enabling workers or their representatives, in accordance with national legislation and practice:

- a) to be informed regularly or at the appropriate time and in a comprehensible way about the economic and financial situation of the undertaking employing them, on the understanding that the disclosure of certain information which could be prejudicial to the undertaking may be refused or subject to confidentiality; and
- b) to be consulted in good time on proposed decisions which could substantially affect the interests of workers, particularly on those decisions which could have an important impact on the employment situation in the undertaking.

2. The Parties may exclude from the field of application of paragraph 1 of this article, those undertakings employing less than a certain number of workers to be determined by national legislation or practice.

Article 3

Right to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment

1. With a view to ensuring the effective exercise of the right of workers to take part in the determination and improvement of the working conditions and working environment in the undertaking, the Parties undertake to adopt or encourage measures enabling workers or their representatives, in accordance with national legislation and practice, to contribute:

- a) to the determination and the improvement of the

working conditions, work organisation and working environment;

- b) to the protection of health and safety within the undertaking;
- c) to the organisation of social and socio-cultural services and facilities within the undertaking;
- d) to the supervision of the observance of regulations on these matters.

2. The Parties may exclude from the field of application of paragraph 1 of this article, those undertakings employing less than a certain number of workers to be determined by national legislation or practice.

Article 4

Right of elderly persons to social protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of elderly persons to social protection, the Parties undertake to adopt or encourage, either directly or in co-operation with public or private organisations, appropriate measures designed in particular:

1. to enable elderly persons to remain full members of society for as long as possible, by means of:

- a) adequate resources enabling them to lead a decent life and play an active part in public, social and cultural life;
- b) provision of information about services and facilities available for elderly persons and their opportunities to make use of them;

2. to enable elderly persons to choose their life-style freely and to lead independent lives in their familiar surroundings for as long as they wish and are able, by means of:

- a) provision of housing suited to their needs and their state of health or of adequate support for adapting their housing;
- b) the health care and the services necessitated by their state;

3. to guarantee elderly persons living in institutions appropriate support, while respecting their privacy, and participation in decisions concerning living conditions in the institution.

PART III

Article 5

Undertakings

1. Each of the Parties undertakes:

- a) to consider Part I of this Protocol as a declaration of the aims which it will pursue by all appropriate means, as stated in the introductory paragraph of that part;
- b) to consider itself bound by one or more articles of Part II of this Protocol.

2. The article or articles selected in accordance with sub-paragraph b of paragraph 1 of this article, shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe at the time when the instrument of ratification, acceptance or approval of the Contracting State concerned is deposited.

3. Any Party may, at a later date, declare by notification to the Secretary General that it considers itself bound by any articles of Part II of this Protocol which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification, acceptance or approval, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

PART IV

Article 6

Supervision of compliance with the undertakings given

The Parties shall submit reports on the application of those provisions of Part II of this Protocol which they have accepted in the reports submitted by virtue of Article 21 of the Charter.

PART V

Article 7

Implementation of the undertakings given

1. The relevant provisions of Articles 1 to 4 of Part II of this Protocol may be implemented by:

- a) laws or regulations;
- b) agreements between employers or employers' organisations and workers' organisations;
- c) a combination of those two methods; or
- d) other appropriate means.

2. Compliance with the undertakings deriving from Articles 2 and 3 of Part II of this Protocol shall be regarded as effective if the provisions are applied, in accordance with paragraph 1 of this article, to the great majority of the workers concerned.

Article 8

Relations between the Charter and this Protocol

1. The provisions of this Protocol shall not prejudice the provisions of the Charter.

2. Articles 22 to 32 and Article 36 of the Charter shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 9

Territorial application

1. This Protocol shall apply to the metropolitan territory of each Party. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, the territory which shall be considered to be its metropolitan territory for this purpose.

2. Any Contracting State may, at the time of ratification, acceptance or approval of this Protocol or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe that

the Protocol shall extend in whole or in part to a non-metropolitan territory or territories specified in the said declaration for whose international relations it is responsible or for which it assumes international responsibility. It shall specify in the declaration the article or articles of Part II of this Protocol which it accepts as binding in respect of the territories named in the declaration.

3. This Protocol shall enter into force in respect of the territory or territories named in the aforesaid declaration as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have notification of such declaration.

4. Any Party may declare at a later date by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that, in respect of one or more of the territories to which this Protocol has been extended in accordance with paragraph 2 of this article, it accepts as binding any articles which it has not already accepted in respect of that territory or territories. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the original declaration in respect of the territory concerned, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have notification of such declaration.

Article 10

Signature, ratification, acceptance, approval and entry into force

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe who are signatories to the Charter. It is subject to ratification, acceptance or approval. No member State of the Council of Europe shall ratify, accept or approve this Protocol except at the same time as or after ratification of the Charter. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval.

3. In respect of any signatory State ratifying subsequently, this Protocol shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 5th day of May, 1988 in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

For the Government of the Republic of Austria:
Strasbourg, 4 December 1990
Werner SAUTTER

Article 11 Denunciation

1. Any Party may denounce this Protocol only at the end of a period of five years from the date on which the Protocol entered into force for it, or at the end of any successive period of two years, and, in each case, after giving six months' notice to the Secretary General of the Council of Europe. Such denunciation shall not affect the validity of the Protocol in respect of the other Parties provided that at all times there are not less than three such Parties.

2. Any Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any article of Part II of this Protocol accepted by it, provided that the number of articles by which this Party is bound shall never be less than one.

3. Any Party may denounce this Protocol or any of the articles of Part II of the Protocol, under the conditions specified in paragraph 1 of this article, in respect of any territory to which the Protocol is applicable by virtue of a declaration made in accordance with paragraphs 2 and 4 of Article 9.

4. Any Party bound by the Charter and this Protocol which denounces the Charter in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article 37 thereof, will be considered to have denounced the Protocol likewise.

Article 12 Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and the Director General of the International Labour Office of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 9 and 10;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

Article 13 Appendix

The appendix to this Protocol shall form an integral part of it.

For the Government of the Kingdom of Belgium:
Strasbourg, 20 May 1992
Hugo FONDER

For the Government of the Republic of Cyprus:
Strasbourg, 5 May 1988
George IACOVOU

For the Government of the Kingdom of Denmark:
Strasbourg, 27 August 1996
Arne BELLING

For the Government of the French Republic:
Strasbourg, 22 June 1989
Pierre de BOISDEFFRE

For the Government of the Federal Republic of Germany:
Strasbourg, 5 May 1988
Hans-Dietrich GENSCHER

For the Government of the Hellenic Republic (Greece):
Strasbourg, 5 May 1988
Théodoros PANGALOS

For the Government of the Icelandic Republic:
Strasbourg, 5 May 1988
Steingrímur HERMANNSSON

For the Government of Ireland:

For the Government of the Italian Republic:
Strasbourg, 5 May 1988
Antonio LA PERGOLA

For the Government of the Principality of Liechtenstein:

For the Government of the Grand Duchy of Luxembourg:
Strasbourg, 5 May 1988
Jacques F. POOS

For the Government of Malta:

For the Government of the Kingdom of the Netherlands:
Strasbourg, 14 June 1990
Allegonde NIERMAN

For the Government of the Kingdom of Norway:
Strasbourg, 10 December 1993
Sven KNUDSEN

For the Government of the Portuguese Republic:

For the Government of the Kingdom of Spain:
Strasbourg, 5 May 1988
Pedro SOLBES

For the Government of the Kingdom of Sweden:
Strasbourg, 5 May 1988
Pierre SCHORI

For the Government of the Swiss Confederation:

For the Government of the Turkish Republic:
Strasbourg, 5 May 1988
Mesut YILMAZ

For the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:

For the Government of the Republic of San Marino:

For the Government of the Republic of Finland:
Strasbourg, 9 February 1990
Dieter VITZTHUM

For the Government of the Republic of Hungary:

For the Government of the Czech and Slovak Federal Republic:
Strasbourg, 27 May 1992
Petr MILLER

For the Government of the Republic of Poland:

For the Government of the Republic of Bulgaria:

For the Government of the Republic of Estonia:

For the Government of the Republic of Lithuania:

For the Government of the Republic of Slovenia:
Strasbourg, 11 October 1997
Janez DRNOVŠEK

For the Government of Romania:

For the Government of the Principality of Andorra:

For the Government of the Republic of Latvia:
Strasbourg, 29 May 1997
Wladimirs MAKAROVŠ

For the Government of the Republic of Albania:

For the Government of the Republic of Moldova:

For the Government of Ukraine:

For the Government of the Russian Federation:

For the Government of the Republic of Croatia:

Certified copy,

for the Secretary General of the Council of Europe:
Guy DE VEL s. m.
Director of Legal Affairs
20th August 1998

APPENDIX**Scope of the Protocol in terms of persons protected**

1. The persons covered by Articles 1 to 4 include foreigners only insofar as they are nationals of other Parties lawfully resident or working regularly within the territory of the Party concerned subject to the understanding that these articles are to be interpreted in the light of the provisions of Articles 18 and 19 of the Charter.

This interpretation would not prejudice the extension of similar facilities to other persons by any of the Parties.

2. Each Party will grant to refugees as defined in the Convention relating to the Status of Refugees, signed at Geneva on 28 July 1951 and in the Protocol of 31 January 1967, and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Party under the said instruments and under any other existing international instruments applicable to those refugees.

3. Each Party will grant to stateless persons as defined in the Convention on the Status of Stateless Persons done at New York on 28 September 1954 and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Party under the said instrument and under any other existing international instruments applicable to those stateless persons.

Article 1

It is understood that social security matters, as well as other provisions relating to unemployment benefit, old age benefit and survivor's benefit, may be excluded from the scope of this article.

Article 1, paragraph 4

This provision is not to be interpreted as requiring the Parties to embody in laws or regulations a list of occupations which, by reason of their nature or the context in which they are carried out, may be reserved to persons of a particular sex.

Articles 2 and 3

1. For the purpose of the application of these articles, the term "workers' representatives" means persons who are recognised as such under national legislation or practice.

2. The term "national legislation and practice" embraces as the case may be, in addition to laws and

regulations, collective agreements, other agreements between employers and workers' representatives, customs, as well as relevant case law.

3. For the purpose of the application of these articles, the term "undertaking" is understood as referring to a set of tangible and intangible components, with or without legal personality, formed to produce or provide services for financial gain and with power to determine its own market policy.

4. It is understood that religious communities and their institutions may be excluded from the application of these articles, even if these institutions are "undertakings" within the meaning of paragraph 3. Establishments pursuing activities which are inspired by certain ideals or guided by certain moral concepts, ideals and concepts which are protected by national legislation, may be excluded from the application of these articles to such an extent as is necessary to protect the orientation of the undertaking.

5. It is understood that where in a State the rights set out in Articles 2 and 3 are exercised in the various establishments of the undertaking, the Party concerned is to be considered as fulfilling the obligations deriving from these provisions.

Article 3

This provision affects neither the powers and obligations of States as regards the adoption of health and safety regulations for workplaces, nor the powers and responsibilities of the bodies in charge of monitoring their application.

The terms "social and socio-cultural services and facilities" are understood as referring to the social and/or cultural facilities for workers provided by some undertakings such as welfare assistance, sports fields, rooms for nursing mothers, libraries, children's holiday camps, etc.

Article 4, paragraph 1

For the purpose of the application of this paragraph, the term "for as long as possible" refers to the elderly person's physical, psychological and intellectual capacities.

Article 7

It is understood that workers excluded in accordance with paragraph 2 of Article 2 and paragraph 2 of Article 3 are not taken into account in establishing the number of workers concerned.

**Príloha
k č. 330/1998 Z. z.**

PROTOCOLE ADDITIONNEL A LA CHARTE SOCIALE EUROPEENNE

Préambule

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole,

Résolus à prendre de nouvelles mesures propres à élargir la protection des droits sociaux et économiques garantie par la Charte sociale européenne, ouverte à la signature à Turin le 18 octobre 1961 (ci-après dénommée „la Charte“),

Sont convenus de ce qui suit:

Partie I

Les Parties reconnaissent comme objectif d'une politique qu'elles poursuivront par tous les moyens utiles, sur les plans national et international, la réalisation de conditions propres à assurer l'exercice effectif des droits et principes suivants:

1. Tous les travailleurs ont droit à l'égalité de chances et de traitement en matière d'emploi et de profession, sans discrimination fondée sur le sexe.

2. Les travailleurs ont droit à l'information et à la consultation au sein de l'entreprise.

3. Les travailleurs ont le droit de prendre part à la détermination et à l'amélioration des conditions de travail et du milieu du travail dans l'entreprise.

4. Toute personne âgée a droit à une protection sociale.

Partie II

Les Parties s'engagent à se considérer comme liées, ainsi que prévu à la partie III, par les obligations résultant des articles ci-après:

Article 1

Droit à l'égalité de chances et de traitement en matière d'emploi et de profession, sans discrimination fondée sur le sexe

1. En vue d'assurer l'exercice effectif du droit à l'égalité de chances et de traitement en matière d'emploi et de profession sans discrimination fondée sur le sexe, les Parties s'engagent à reconnaître ce droit et à prendre les mesures appropriées pour en assurer ou en promouvoir l'application dans les domaines suivants:

- accès à l'emploi, protection contre le licenciement et réinsertion professionnelle;
- orientation et formation professionnelles, recyclage, réadaptation professionnelle;
- conditions d'emploi et de travail, y compris la rémunération;

- déroulement de la carrière, y compris la promotion.

2. Ne seront pas considérées comme des discriminations au sens du paragraphe 1 du présent article les dispositions relatives à la protection de la femme, notamment en ce qui concerne la grossesse, l'accouchement et la période postnatale.

3. Le paragraphe 1 du présent article ne fait pas obstacle à l'adoption de mesures spécifiques visant à remédier à des inégalités de fait.

4. Pourront être exclues du champ d'application du présent article, ou de certaines de ses dispositions, les activités professionnelles qui, en raison de leur nature ou des conditions de leur exercice, ne peuvent être confiées qu'à des personnes d'un sexe donné.

Article 2

Droit à l'information et à la consultation

1. En vue d'assurer l'exercice effectif du droit des travailleurs à l'information et à la consultation au sein de l'entreprise, les Parties s'engagent à prendre ou à promouvoir des mesures permettant aux travailleurs ou à leurs représentants, conformément à la législation et la pratique nationales:

- a) d'être informés régulièrement ou en temps opportun et d'une manière compréhensible de la situation économique et financière de l'entreprise qui les emploie, étant entendu que la divulgation de certaines informations pouvant porter préjudice à l'entreprise pourra être refusée ou qu'il pourra être exigé que celles-ci soient tenues confidentielles; et
- b) d'être consultés en temps utile sur les décisions envisagées qui sont susceptibles d'affecter substantiellement les intérêts des travailleurs et notamment sur celles qui auraient des conséquences importantes sur la situation de l'emploi dans l'entreprise.

2. Les Parties pourront exclure du champ d'application du paragraphe 1 du présent article les entreprises dont les effectifs n'atteignent pas un seuil déterminé par la législation ou la pratique nationales.

Article 3

Droit de prendre part à la détermination

et à l'amélioration des conditions de travail et du milieu du travail

1. En vue d'assurer l'exercice effectif du droit des travailleurs de prendre part à la détermination et à l'amélioration des conditions de travail et du milieu du travail dans l'entreprise, les Parties s'engagent à prendre ou à promouvoir des

mesures permettant aux travailleurs ou à leurs représentants, conformément à la législation et à la pratique nationales, de contribuer:

- a) à la détermination et à l'amélioration des conditions de travail, de l'organisation du travail et du milieu du travail;
- b) à la protection de la santé et de la sécurité au sein de l'entreprise;
- c) à l'organisation de services et facilités sociaux et socio-culturels de l'entreprise;
- d) au contrôle du respect de la réglementation en ces matières.

2. Les Parties pourront exclure du champ d'application du paragraphe 1 du présent article les entreprises dont les effectifs n'atteignent pas un seuil déterminé par la législation ou la pratique nationales.

Article 4

Droit des personnes âgées à une protection sociale

En vue d'assurer l'exercice effectif du droit des personnes âgées à une protection sociale, les Parties s'engagent à prendre ou à promouvoir, soit directement soit en coopération avec les organisations publiques ou privées, des mesures appropriées tendant notamment:

1. à permettre aux personnes âgées de demeurer le plus longtemps possible des membres à part entière de la société, moyennant:

- a) des ressources suffisantes pour leur permettre de mener une existence décente et de participer activement à la vie publique, sociale et culturelle;
- b) la diffusion des informations concernant les services et les facilités existants en faveur des personnes âgées et les possibilités pour celles-ci d'y recourir;

2. à permettre aux personnes âgées de choisir librement leur mode de vie et de mener une existence indépendante dans leur environnement habituel aussi longtemps qu'elles le souhaitent et que cela est possible, moyennant:

- a) la mise à disposition de logements appropriés à leurs besoins et à leur état de santé ou d'aides adéquates en vue de l'aménagement du logement;
- b) les soins de santé et les services que nécessiterait leur état;

3. à garantir aux personnes âgées vivant en institution l'assistance appropriée dans le respect de la vie privée, et la participation à la détermination des conditions de vie dans l'institution.

Partie III

Article 5

Engagements

1. Chacune des Parties s'engage:
 - a) à considérer la partie I du présent Protocole comme une déclaration déterminant les objectifs dont elle poursuivra

par tous les moyens utiles la réalisation, conformément aux dispositions du paragraphe introductif de ladite partie;

- b) à se considérer comme liée par un ou plusieurs articles de la partie II du présent Protocole.

2. Le ou les articles choisi(s) conformément aux dispositions de l'alinéa b) du paragraphe 1 du présent article seront notifiés au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe par l'Etat contractant au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

3. Chacune des Parties pourra, à tout moment ultérieur, déclarer par notification adressée au Secrétaire Général qu'elle se considère comme liée par tout autre article figurant dans la partie II du présent Protocole et qu'elle n'avait pas encore accepté conformément aux dispositions du paragraphe 1 du présent article. Ces engagements ultérieurs seront réputés partie intégrante de la ratification, de l'acceptation ou de l'approbation et porteront les mêmes effets dès le trentième jour suivant la date de la notification.

Partie IV

Article 6

Contrôle du respect des obligations souscrites

Les Parties présenteront les rapports relatifs à l'application des dispositions de la partie II du présent Protocole qu'elles auront acceptées dans le cadre des rapports établis en vertu de l'article 21 de la Charte.

Partie V

Article 7

Mise en oeuvre des engagements souscrites

1. Les dispositions pertinentes des articles 1 à 4 de la partie II du présent Protocole peuvent être mises en oeuvre par:

- a) la législation ou la réglementation;
- b) des conventions conclues entre employeurs ou organisations d'employeurs et organisations de travailleurs;
- c) une combinaison de ces deux méthodes; ou
- d) d'autres moyens appropriés.

2. Les engagements découlant des articles 2 et 3 de la partie II du présent Protocole seront considérés comme remplis dès que ces dispositions seront appliquées, conformément au paragraphe 1 du présent article, à la grande majorité des travailleurs intéressés.

Article 8

Relations entre la Charte et le présent Protocole

1. Les dispositions du présent Protocole ne portent pas atteinte aux dispositions de la Charte.

2. Les articles 22 à 32, et 36 de la Charte s'appliquent, mutatis mutandis, au présent Protocole.

Article 9

Application territoriale

1. Le présent Protocole s'applique au territoire métropolitain de chaque Partie. Tout Etat peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation, préciser, par déclaration faite au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, le territoire qui est considéré à cette fin comme son territoire métropolitain.

2.20 Tout Etat contractant peut, au moment de la ratification, de l'acceptation ou de l'approbation du présent Protocole, ou à tout autre moment par la suite, déclarer, par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe que le Protocole, en tout ou en partie, s'appliquera à celui ou à ceux des territoires non métropolitains désignés dans ladite déclaration et dont il assure les relations internationales ou dont il assume la responsabilité internationale. Il spécifiera dans cette déclaration le ou les articles de la partie II du présent Protocole qu'il accepte comme obligatoires en ce qui concerne chacun des territoires désignés dans la déclaration.

3.20 Le présent Protocole entrera en vigueur à l'égard du territoire ou des territoires désignés dans la déclaration visée au paragraphe précédent à partir du trentième jour qui suivra la date à laquelle le Secrétaire Général aura reçu la notification de cette déclaration.

4.20 Toute Partie pourra, à tout moment ultérieur, déclarer, par notification adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, que, en ce qui concerne un ou plusieurs des territoires auxquels le présent Protocole s'applique en vertu du paragraphe 2 du présent article, elle accepte comme obligatoire tout article qu'elle n'avait pas encore accepté en ce qui concerne ce ou ces territoires. Ces engagements ultérieurs seront réputés partie intégrante de la déclaration originale en ce qui concerne le territoire en question et porteront les mêmes effets à partir du trentième jour qui suivra la date à laquelle le Secrétaire Général aura reçu la notification de cette déclaration.

Article 10

Signature, ratification, acceptation, approbation et entrée en vigueur

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la Charte. Il sera soumis à ratification, acceptation ou approbation. Un Etat membre du Conseil de l'Europe ne pourra ratifier, accepter ou approuver le présent Protocole sans avoir simultanément ou antérieurement ratifié la Charte. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. Le présent Protocole entrera en vigueur le trentième jour suivant la date du dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

3. Pour tout signataire qui le ratifiera ultérieurement, le présent Protocole entrera en vigueur le trentième jour suivant la date du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

Article 11

Dénonciation

1. Aucune Partie ne peut dénoncer le présent Protocole avant l'expiration d'une période de cinq ans après la date à laquelle le Protocole est entré en vigueur en ce qui la concerne, ou avant l'expiration de toute autre période ultérieure de deux ans et, dans tous les cas, un préavis de six mois sera notifié au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe. Cette dénonciation n'affecte pas la validité du Protocole à l'égard des autres Parties sous réserve que le nombre de celles-ci ne soit jamais inférieur à trois.

2. Toute Partie peut, aux termes des dispositions énoncées dans le paragraphe précédent, dénoncer tout article de la partie II du présent Protocole qu'elle a accepté, sous réserve que le nombre des articles auxquels cette Partie est tenue ne soit jamais inférieur à deux.

3. Toute Partie peut dénoncer le présent Protocole ou tout article de la partie II du Protocole aux conditions prévues au paragraphe 1 du présent article, en ce qui concerne tout territoire auquel s'applique le Protocole en vertu d'une déclaration faite conformément aux paragraphes 2 et 4 de l'article 9.

4. Toute Partie liée par la Charte et par le présent Protocole qui aura dénoncé la Charte aux termes des dispositions du paragraphe 1 de l'article 37 de celle-ci, sera considérée comme ayant dénoncé aussi le Protocole.

Article 12

Notifications

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et au Directeur général du Bureau international du Travail:

- toute signature;
- le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation;
- toute date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à ses articles 9 et 10;
- tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

Article 13

Annexe

L'annexe au présent Protocole fait partie intégrante de celui-ci.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 5 mai 1988 en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats membres du Conseil de l'Europe.

Pour le Gouvernement de la République d'Autriche:
Strasbourg, le 4 décembre 1990
Werner SAUTTER

Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique:
Strasbourg, le 20 mai 1992
Hugo FONDER

Pour le Gouvernement de la République de Chypre:
Strasbourg, le 5 mai 1988
George IACOVOU

Pour le Gouvernement du Royaume de Danemark:
Strasbourg, le 27 août 1996
Arne BELLING

Pour le Gouvernement de la République française:
Strasbourg, le 22 juin 1989
Pierre de BOISDEFRE

Pour le Gouvernement de la République Fédérale d'Allemagne:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Hans-Dietrich GENSCHER

Pour le Gouvernement de la République hellénique:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Théodoros PANGALOS

Pour le Gouvernement de la République islandaise:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Steingrimur HERMANNSSON

Pour le Gouvernement d'Irlande:

Pour le Gouvernement de la République italienne:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Antonio LA PERGOLA

Pour le Gouvernement de la Principauté de Liechtenstein:

Pour le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Jacques F. POOS

Pour le Gouvernement de Malte:

Pour le Gouvernement du Royaume des Pays Bas:
Strasbourg, le 14 juin 1990
Allegonde NIERMAN

Pour le Gouvernement du Royaume de Norvège:
Strasbourg, le 10 décembre 1993
Sven KNUSEN

Pour le Gouvernement de la République portugaise:

Pour le Gouvernement du Royaume d'Espagne:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Pedro SOLBES

Pour le Gouvernement du Royaume de Suède:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Pierre SCHORI

Pour le Gouvernement de la Confédération suisse:

Pour le Gouvernement de la République turque:
Strasbourg, le 5 mai 1988
Mesut YILMAZ

Pour le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord:

Pour le Gouvernement de la République de Saint-Marin:

Pour le Gouvernement de la République de Finlande:
Strasbourg, le 9 février 1990
Dieter VITZTHUM

Pour le Gouvernement de la République de Hongrie:

Pour le Gouvernement de la République fédérative tchèque et slovaque:
Strasbourg, le 27 mai 1992
Petr MILLER

Pour le Gouvernement de la République de Pologne:

Pour le Gouvernement de la République d'Estonie:

Pour le Gouvernement de la République de Bulgarie:

Pour le Gouvernement de la République de Lituanie:

Pour le Gouvernement de la République de Slovénie:
Strasbourg, le 11 octobre 1997
Janez DRNOVŽEK

Pour le Gouvernement de la Roumanie:

Pour le Gouvernement de la Principauté d'Andorre:

Pour le Gouvernement de la République de Lettonie:
Strasbourg, le 29 mai 1997
Wladimir MAKAROV

Pour le Gouvernement de la République d'Albanie:

Pour le Gouvernement de la Fédération de Russie:

Pour le Gouvernement de la République de Moldova:

Pour le Gouvernement de la République de Croatie:

Pour le Gouvernement de l'Ukraine:
Copie certifiée,

pour le Secrétaire Général
Strasbourg, le 20 août 1998
Guy DE VEL, m. p.
Directeur des Affaires juridiques

ANNEXE

Portée du Protocole en ce qui concerne les personnes protégées

1. Les personnes visées aux articles 1 à 4 ne comprennent les étrangers que dans la mesure où ils sont des ressortissants des autres Parties résidant légalement ou travaillant régulièrement sur le territoire de la Partie intéressée étant entendu que les articles susvisés seront interprétés à la lumière des dispositions des articles 18 et 19 de la Charte.

La présente interprétation n'exclut pas l'extension de droits analogues à d'autres personnes par l'une quelconque des Parties.

2. Chaque Partie accordera aux réfugiés répondant à la définition de la Convention de Genève du 28 juillet 1951 relative au statut des réfugiés et du Protocole du 31 janvier 1967 et résidant régulièrement sur son territoire, un traitement aussi favorable que possible et en tout cas non moins favorable que celui auquel elle s'est engagée en vertu de ces instruments ainsi que de tous autres accords internationaux existants et applicables aux réfugiés mentionnés ci-dessus.

3. Chaque Partie accordera aux apatrides répondant à la définition de la Convention de New York du 28 septembre 1954 relative au statut des apatrides et résidant régulièrement sur son territoire, un traitement aussi favorable que possible et en tout cas non moins favorable que celui auquel elle s'est engagée en vertu de cet instrument ainsi que de tous autres accords internationaux existants et applicables aux apatrides mentionnés ci-dessus.

Article 1

Il est entendu que les matières relevant de la sécurité sociale, ainsi que les dispositions relatives aux prestations de chômage, aux prestations de vieillesse et aux prestations de survivants, peuvent être exclues du champ d'application de cet article.

Article 1, paragraphe 4

Cette disposition ne saurait être interprétée comme obligeant les Parties à arrêter par la voie législative ou réglementaire la liste des activités professionnelles qui, en raison de leur nature ou des conditions de leur exercice, peuvent être réservées à des travailleurs d'un sexe déterminé.

Articles 2 et 3

1.20 Aux fins d'application de ces articles, les termes „représentants des travailleurs“ désignent des personnes reconnues comme telles par la législation ou la pratique nationales.

2.20 Les termes „la législation et la pratique nationales“ visent, selon le cas, outre les lois et les règlements, les

conventions collectives, d'autres accords entre les employeurs et les représentants des travailleurs, les usages et les décisions judiciaires pertinentes.

3. Aux fins d'application de ces articles, le terme „entreprise“ est interprété comme visant un ensemble d'éléments matériels et immatériels, ayant ou non la personnalité juridique, destiné à la production de biens ou à la prestation de services, dans un but économique, et disposant du pouvoir de décision quant à son comportement sur le marché.

4. Il est entendu que les communautés religieuses et leurs institutions peuvent être exclues de l'application de ces articles même lorsque ces institutions sont des entreprises au sens du paragraphe 3. Les établissements poursuivant des activités inspirées par certains idéaux ou guidées par certains concepts moraux, idéaux et concepts protégés par la législation nationale, peuvent être exclus de l'application de ces articles dans la mesure nécessaire pour protéger l'orientation de l'entreprise.

5. Il est entendu que, lorsque dans un Etat les droits énoncés dans les articles 2 et 3 sont exercés dans les divers établissements de l'entreprise, la Partie concernée doit être considérée comme satisfaisant aux obligations découlant de ces dispositions.

Article 3

Cette disposition n'affecte ni les pouvoirs et obligations des Etats en matière d'adoption de règlements concernant l'hygiène et la sécurité sur les lieux de travail ni les compétences et responsabilités des organes chargés de surveiller le respect de leur application.

Les termes „services et facilités sociaux et socioculturels“ visent les services et facilités de nature sociale et/ou culturelle qu'offrent certaines entreprises aux travailleurs tels qu'une assistance sociale, des terrains de sport, des salles d'allaitement, des bibliothèques, des colonies de vacances, etc.

Article 4, paragraphe 1

Aux fins d'application de ce paragraphe, l'expression „le plus longtemps possible“ se réfère aux capacités physiques, psychologiques et intellectuelles de la personne âgée.

Article 7

Il est entendu que les travailleurs exclus conformément au paragraphe 2 de l'article 2 et au paragraphe 2 de l'article 3 ne sont pas pris en compte lors de l'établissement du nombre des travailleurs intéressés.

- 1) V tomto oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky sa uvádza slovenský preklad pôvodného textu dodatkového protokolu; v prílohe k oznámeniu sa uvádza pôvodný text dodatkového protokolu v anglickom jazyku a vo francúzskom jazyku.
- 2) Anglický text tohto dodatkového protokolu používa termín „workers“ – „pracovníci“. Francúzsky text tohto dodatkového protokolu používa termín „travailleurs“ – „pracovníci“. Pracovnoprávne predpisy platné v Slovenskej republike nepoužívajú termín „pracovníci“, ale používajú termín „zamestnanci“ v súlade so zákonom č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 206/1996 Z. z.
- 3) Mimometropolitné územia sú územia, ktoré v najrozmanitejších formách spravujú štáty a sú odlišné od štátneho územia týchto štátov [napr. poručenské, zámorské alebo iné nesamosprávne (závislé, koloniálne) územia].
- 4) Slovenská republika ako jeden z dvoch nástupníckych štátov po dni zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ústavný zákon z 25. novembra 1992 č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) prijala podpis Dodatkového protokolu k Európskej sociálnej charte za svoj na základe sukcesie. Národná rada Slovenskej republiky uznesením č. 85 z 3. decembra 1992 schválila vyhlásenie Národnej rady Slovenskej republiky o členstve Slovenskej republiky v Rade Európy a o prevzatí záväzkov z medzinárodných zmlúv. V tomto vyhlásení sa okrem iného uvádza, že Slovenská republika považuje podpisy medzinárodných zmlúv urobené Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou do 31. decembra 1992 za podpisy urobené Slovenskou republikou. Toto vyhlásenie sa doručilo Rade Európy 18. decembra 1992. Rada Európy vzala uvedené vyhlásenie na vedomie 8. januára 1993. Slovenská republika sa stala členským štátom Rady Európy 30. júna 1993. V súlade najmä s čl. 34 Viedenského dohovoru z 23. augusta 1978 o sukcesii štátov vo vzťahu k zmluvám a podľa už uvedeného vyhlásenia Národnej rady Slovenskej republiky z 3. decembra 1992 je 18. december 1992 dňom notifikácie sukcesie Slovenskej republiky o tom, že Slovenská republika považuje podpis Dodatkového protokolu k Európskej sociálnej charte, ktorý sa urobil 27. mája 1992 v Štrasburgu, za svoj podpis, a to s účinnosťou odo dňa vzniku členstva Slovenskej republiky v Rade Európy.

